

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Van ve ilçelerinde başlayan ve yayılan mezarlıkların tahrip edilmesi olayının incelenmesi ve alınacak önlemlerin derhal belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci İttüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.27.04.2020

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Van ve ilçelerinde askerler tarafından mezarlıklara yönelik fiziki tatbikler bölgede yayılarak devam etmekte, en son Silvan'da gerçekleşen bu hadise bilhassa Ramazan ayında toplumun vicdanını yaralamaktadır. Kişi hakları ölümden sonra da devam eden bir haktır. Bu bağlamda ölünün hatırasına yönelik bu tür işlemler aynı zamanda suç teşkil etmektedir. Yine mezarlıkların temsil ettiği değerler bakımından tahribi, ceza yasalarında da suç olarak yer almaktadır. İlk Van ve ilçelerinde mezarlıklar askerlerce parçalanmıştır. Bu duruma yönelik derhal soruşturma başlatılması gerekirken olaylar ilerlemiş ve diğer kentlere de sıçramıştır. Mahalle ve köyleri gezen askerler çatışmalarda yaşamını yitirmiş insanların mezarını tek tek kontrol ederken, mezar taşları üzerinde yazı, kod ya da herhangi bir bez bulunması halinde aileleri çağırarak onların gözleri önünde parçalamıştır. Diğer yandan aileler tehdit edilerek bu hadisenin üzeri de kapatılmak istenmiştir. Diyarbakır'ın Silvan ilçesinin köyünde Kürtçe karakterli harfler gerekçe gösterilerek mezarlar tahrip edilmiştir. Halihazırda yakınlarının ölümünden ötürü acı içinde olan yurttaşlar, ikinci kez mezarlıklarının da tahrip edilmesi suretiyle acıya ve yıkıma maruz bırakılmaktadır.

Oysa defin hukuku iç hukukta 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik ve Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2000/41, 2000/42 ve 2000/43 tarih ve sayılı genelgeleri ile düzenlenmiştir. Yine Anayasa metninde kişilere ölümlerinden sonra uygun bir defin imkanı sağlanması gerektiğine ilişkin yer alan açık hükmün haricinde anayasada insan onuru, işkence ve eziyet yasağı ile özel hayatın korunmasına dair ilkeler de açıkça yer almaktadır. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde de açıkça gömülme ve kişinin yakınlarını gömebilme hakkı

Van'da hakeza Silvan'da ve diğer yerlerde askerlerce mezarlıkların tahrip edilmesi bilhassa Ramazan ayı içerisinde ölenlerin yakınlarının manevi duygularını rencide etmiştir. Mezarlıkların tahribatı TCK-130 uncu maddesinde düzenlenen, “Kişinin hatırasına hakaret” suçu ile 153 üncü maddesinde düzenlenen “İbadethanelere ve mezarlıklara zarar verme” suçu başlıkları altında düzenlenmiş ve cezai yaptırıma bağlanmıştır. Ancak burada söz konusu olan bazı yurttaşların yakınlarına ait cenazelerin tahrip edilmesi ve yakınlarının da tehdit yoluyla tahribe zorlanması halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik suçu oluşturmaktadır. Maneviyatları zedelenen yurttaşlar yakınlarının ölümleri ile birlikte hatıralarına da hakaret edilmesine, hatıralarının yok edilmesi gibi bir zulme maruz bırakılmaktadırlar. Bu konuda derhal bir meclis araştırması toplum vicdanının daha fazla yara almasının engellenmesine ve ölenlerin kişilik haklarının korunmasına vesile olacaktır.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	
3	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
4	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
5	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
7	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
8	SAİT DEDE	HAKKARİ	
9	HABİP EKSİK	IĞDIR	
10	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
11	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
12	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
13	OYA ERSOY	İSTANBUL	
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
15	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
16	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
17			
18	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
19	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
20	TAYİP TEMEL	VAN	